

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

96. Falsus rumor de conuers. Sinar. vnde?

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

norum insularum sylua quæ Macæ obiacent, improuisa erumpit Batavorum classis nauim aggreditur securam in portus faucibus, in Iaponiam vela primo vento daturam cum onere mercium ad ducatorum milia octingenta, & spectantibus Lusitanis in altum pertractam, in prædam abducit: hic impar æri alieno lugere id forum; nostri in Iaponia & Sinis amissa sorte cuius censibus victitabant, omnibus defici, solum Valignanus, semper quidem in Dei negotiis animo infractus, nunquam tamen seipso maior quam in tristi hoc casu, cuius etiam damna generosæ ipsius fiducia sarcit Dei benignitas tam potens & præfens, vt hoc ipso anno 1604. Bartholomeum Tedeschium; Petrum Riberium; Galpitem Ferreiram; & Manuelem Diaz (de quo paulo ante) in Sinas miserit; sequenti anno Hieronymum Rodriguez; Alonsum Vagnonum & Felicianum de Sylua, tum necessariis, tum sacræ quoque omni supellectile instructos ad sacras ædes splendide ornandas, adiunxit iis Sineses iuuenes Macæi educatos vt si digni forent adscriberentur in Societatem. His porro omnibus in stationes varias diuidendis, Riceij apud Regem fauor, apud aulæ Sattrapas beneuolentia, apud omnes fama, tam expeditos præbuit aditus vt Proregum nemo scita auderet capitalem imperij legem de Externis qua potestate perrumperent. Nanchinum & Pechinum tanquam cines, aut vocati ab Rege subierunt, quod diuina ostentum bonitatis profecutum Riccium Pantoia scripsit actione mensa gratiarum, multisque lachrimis, cum Sacerdotes è nostris sedecim, admirans numeraret, suspecto præ omnibus aditu Macæensi, tranquille Sinas introgressos, & in regni visceribus securè degere.

96.
Falsus rumor
de conuers.
Sinar. vnde?

Hinc illum grauior nostrorum ex literis admiratio perculit, quibus per nouam Hispaniam, Philippinos totamque Europam vulgatum ferrebatur Sinarum Regem sua cum aula, & imperio vniuerso Christiana complexum sacra, nec poterat cogitans fingere, eequem nostri amertam insanus cepisset, vt tam luculentis mendacis orbe toto famam nostram ornaret, donec item nostrorum ex literis querelas didicit latentis mysterij indices, dolentium miserabiliter Prouinciis quindecim, Regi conuerso baptismi cupidis, nostrorum manum exiguam non posse sufficere, cum vix vni angulo sat essent; nos penuriam hanc silentio premere; nolle socios præclari operis; nec adimi nobis de solida illius gloria; si quæ in aliis diuinæ gloriæ micabat vena, id illos pati minime debere, & naturæ iura, potiora esse legibus regis, quibus alij præter nostros excluderentur ab ea missione. Hæc libellorum præconio, & inconsultis rumoribus ventilata, multitudinem exciuerunt hominum religiosorum, maximè ex noua Hispania ad prensandam eandem Apostolici laboris palmam. Verum enim vero ad conspectum Sinarum, simulachrum ingens prodigiôsæ in Christo faustitatis, à somniantibus confirmatum, apertis cepit ab oculis discuti; tum quo accederent propius diffilari, & euanescere; ex eo denique in tantam exaggerato molem Sacerdotes restare sedecim, magisque à Deo inter Sinas quam hominibus

hominibus retineri, fortunarique piorum laborum aliquo proventu; Regis quidem umbram Riccium non vidisse, nedum conuersionem per-
egisse. Potestatem illam vastissimam profeminandi Euangelij, & Pro-
vinciarum clamores luctuosos, flagitantium Magistros fidei, poscenda
primum hæc à Deo esse, multa lachrymarum, & precum vi; paranda
interim Sinensis linguæ præsidia ardua, sed necessaria; ac tum demum
paratam operam ad hoc ministerium deferendam: quibus clarè compet-
tis quæ venerant remensi mare, sibi probæ mentis meritum retulere;
nobis testes fuere minimè dubij, quantum inter iudicia interfit quæ ex
præsentibus & longinquis formantur. Ex operariis quos dixi, Valigna-
nus, Ferreitam destinauerat Pechinum, cum parte potissima instrumen-
ti sacri, magni pretij libris, & comætu familiæ satis numerosæ, quæ
post mensium quatuor nauigationem in transuersum acta fluuius for-
buit; nec spes erat fratrem Fernandium iuuenem, quem terra prægres-
sus Ferreira illorum custodem reliquerat, extorturum quicquam de
vénatorum manibus, nisi Riccio intimus Fummocamus Mandarinus,
Pechino suos illico expeditisset, contestatus res Patrum suas esse, secum
illi agendum qui eas attingeret; hinc amissorum pars saltem recepta est,
sed non præcipua: causam naufragio præbuit, ripas suas transcendens,
& operiens fluuius, ad quas cæco cursu allisâ nauis dissiliit. Vbi iuuat
obiter videre, Sinarum Reges quàm nihil barbarum erga suos populos
habeant, nihil vile ac minus liberale quam maximi Principes in Eu-
ropa (etsi rerum tunc poriens Vanlié auaritiæ esset insatiabilis.) Anno,
scribit Riccius, præcedenti, eluione imbrium Pechini multæ domus
euerse, magno omnium damno; aquis latè stagnantibus campi suis
cum pagis obruti; secuta inde annonæ caritas, & fames, & ex morbo
lethali mortalium strages; passimque parentes per vrbis compita, fi-
lios vendebant minoris assibus viginti aut triginta: restituendis pau-
perum ædibus, & inopiæ leuandæ, aureorum ducenta millia Rex de-
dit. Horrea orizæ publica iussit plebi vrbana & confinium pagorum
vilissimo pretio diuidi; & multis locis diurnam demensam egenis qui
eò concurrerent paratum distribui, & hæc quidem sub oculis Riccij,
quibus etiam liberaliora Reges alij Sinarum nobis exhibebunt in le-
niendis populorum calamitatibus.

Iucundè opinor, sed breuiter suo loco hic redam, quod superiori libro
coactus attingi cum sit Doctorum inter Sinas multitudo innumerabi-
lis, & pro se quisque ingenij famam & doctrinæ cupidissimè ambient,
ferè illam solent lucubrationibus edendis captare, quibus angustio-
rem materiam cum scientiæ suggerant quas propemodum solas tra-
ctant politica nimirum & ethnica, quicquid aliud argumenti fors
obicit, modo splendidum aut nouum, in id auidè stylum iniiciunt.
Verumque rati nostrorum in Sinas aduentui inesse, seripcionibus suis
putarunt plausibilem; itaque de lege quam docebant; de nouo ad oc-

H h 2

98.
Riccius toto
regno lau-
dat. quo mo-
do?